

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
з дисципліни
«Політичні еліти і лідерство»

Курс — 3, семестр – 5
спеціальність – 052 «Політологія»

Форма проведення:

Письмова. Білети розміщені у системі ЕНК:
<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=24530&section=7>.

Можливість відповіді активізується під час проведення іспиту – за розкладом. Студентам буде запропоновано білет, що складається з двох запитань, відповідь на кожне з яких оцінюється в 20 балів. Під час складання іспиту студент має вийти на відеозв'язок на платформі HangoutsMeet із включеною камерою та мікрофоном.

Тривалість проведення:

80 хвилин.

Максимальна кількість балів:

40 балів.

Перелік допоміжних матеріалів:

відсутній.

Критерії оцінювання:

Рейтингова оцінка	Оцінка за тестування	Значення оцінки
A	37-40 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	31-36 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	26-30 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	21-25 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	16-20	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	10-15	Незадовільно з можливістю повторного складання –

	балів	незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	0-9 б.	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Орієнтовний перелік питань:

1. Елітологія як політологічна дисципліна. Предмет елітології.
2. Поняття політичної еліти.
3. Поняття політичного, керівного та панівного класу.
4. Співвідношення понять «політична еліта», «політичний клас», «керівний клас», «панівний клас», «квазіеліта».
5. Функції політичної еліти.
6. Поняття політичного лідерства.
7. Функції політичного лідерства.
8. Політична еліта і лідерство у політико-філософських ученнях Стародавнього Сходу.
9. Античні уявлення про сутність політичної еліти і лідерства.
10. Політична еліта і лідерство в середньовічній політичній філософії.
11. Трансформація поглядів на політичну еліту і лідерство у працях Н. Макіавеллі.
12. Політична еліта і лідерство в ученнях Нового часу.
13. Тлумачення політичної еліти і лідерства в соціально-політичній утопії Нового часу.
14. Демократичний елітизм А. де Токвіля.
15. Марксистська теорія панівного класу.
16. Політична еліта і лідерство в ученні М. Вебера.
17. Концепція «надлюдини» Ф. Ніцше.
18. Учення про національну аристократію В. Липинського.
19. Елітаристське вчення Х. Ортеги-і-Гассета.
20. Основні підходи до визначення сутності політичної еліти.
21. Ціннісні теорії політичної еліти.
22. Критерії визначення політичної еліти.
23. Психологічні теорії лідерства.
24. Теорія рис.
25. Мотиваційні теорії лідерства.
26. Психоаналітичні теорії політичного лідерства.
27. Теорія керівного класу Г. Моски.
28. Концепція політичної еліти В. Парето.
29. Теорія партійної еліти Р. Міхельса. «Залізний закон олігархії».
30. Теорії плюралізму еліт.
31. Системи рекрутування політичних еліт і лідерів.
32. Система гільдій.
33. Антрепренерська система.

34. Особливості рекрутування політичної еліти та лідерів в Україні доби незалежності.
35. Типології політичної еліти.
36. Типологія політичного лідерства М. Вебера.
37. Поняття іміджу політичного лідера.
38. Типологія М. Дж. Германн за критерієм іміджу лідера.
39. Типологія лідерів за психологічними типами.
40. Поняття стилю політичного лідерства.
41. Типології лідерства за стилями поведінки.
42. Типологія лідерства за методами керівництва.
43. Фактори і джерела елітотворчих і лідеротворчих процесів в Україні доби незалежності.
44. Поняття, структура та особливості радянської номенклатури.
45. Етапи елітотворчого процесу в незалежній Україні.
46. Роль економічної еліти у вітчизняному елітотворенні.
47. Роль національно-демократичного руху у процесі становлення української політичної еліти.
48. Специфічні риси сучасної української політичної еліти та лідерів.
49. Поняття політико-економічного клану та кліки.
50. Феномен клієнтелізму.
51. Роль еліти і лідерства у процесі політичної модернізації в Україні.
52. Проблема фрагментації української еліти.
53. Взаємодія еліт.
54. Харизматичне лідерство.
55. Емоційне лідерство.
56. Проблема командоутворення в діяльності лідерів.
57. Компромiс, консенсус, співпраця як форми взаємодії еліт.
58. Співвідношення понять “імідж”, “репутація”, “бренд”.
59. Конфліктна взаємодія еліт.
60. Конкуренція еліт як засада демократії.

Екзаменатор

Л.П. Макаренко

Завідувач кафедри

Т.К.Пояркова

***Протокол засідання кафедри політології та соціології
№5 від «14» листопада 2023 р.***